

Apunts per a una política cultural a Badalona

24 d'abril de 2007

PRÈVIES:

- Això no és un programa de cultura. El programa ja el divulgarem quan aprovem el programa general per a la ciutat. Són només uns apunts –gairebé telegrams- d'allò que creiem, pensem i proposem la gent de CiU, en matèria de política cultural a Badalona.
- D'entrada, doncs, no vull perdre massa temps explicant quin és el diagnòstic de la situació actual: negatiu, crític. Quan a CiU hem treballat el programa de cultura per a aquestes eleccions municipals algú ha repetit una broma sarcàstica –que evidentment no ens hem agafat al peu de la lletra- dient: “n’hi ha prou amb repetir el mateix que vàrem proposar ara fa quatre o vuit anys ja que, malauradament, del que s’hi proposava, gairebé tot encara està per fer”. Ep, no ens feia massa gràcia, però la “brometa” dóna pistes sobre quin és el nostre diagnòstic de la política cultural que s’ha fet a la ciutat.
- Atesa la limitació de temps, se m’ha acudit presentar-vos algunes de les nostres propostes, ordenant-les al voltant de les receptes que a li calen a la malalta política cultural que es fa a Badalona.

LES RECEPTES:

- La situació de la política cultural a Badalona és crítica. En alguns casos n’hi hauria prou amb una visita l’ambulatori, però en d’altres segurament toca fer un ingrés d’urgències a Can Ruti.
- El diagnòstic: per al govern tripartit de l’Ajuntament de Badalona, la cultura no ha estat ni és una prioritat. Així com -amb més o menys encert- ho han estat la participació o el medi ambient en altres legislatures, és evident que la cultura no ha format mai part de les seves prioritats.
Avui, fins i tot la cultura comença a ser víctima de males pràctiques que ja hem viscut en altres casos, com el de ca l’Arnús. Ho estem veient aquests dies amb l’Espai Betúlia (ep que estaria molt bé!): l’acció és indefinida, inacabada, sense l es línies de futur que han de dirigir-la... sense visió.
- M’atreveixo, amb el vostre permís, a oferir algunes receptes per corregir aquest rumb: Són receptes per a una política cultural a la nostra ciutat: teràpia, confiança, ambició, risc, identitat, modernitat...

Primera recepta: TERÀPIA I CONFIANÇA

Una mica de teràpia

- Malgrat els esforços d’alguns dels qui sou avui aquí, penso que si Badalona es mira davant del mirall i és sincera amb els seus defectes, n’ha de reconèixer dos: tenim una baixa autoestima i un cert acomplexament. Una de les causes, però no la única: el llarg període de temps que fa que la cultura no és prioritària ni ha estat prioritària per als nostres governs municipals. I el diagnòstic: cal una teràpia de xoc amb l’objectiu de desacomplexar-nos i reforçar l’autoestima.

- El plantejament inicial que al seu dia es va fer del Pla Estratègic de Cultura (PEC), és un exemple d'aquesta necessitat de teràpia. Recordem que el discurs que se'ns feia des de l'Ajuntament estava ple de *peròs*: la proximitat de Barcelona, els recursos limitats... És a dir, es queia -potser hi quèiem tots plegats- en el conformisme, en un preguntar-nos què *podem* ser o fer, en comptes d'exigir-nos què *volem* ser o fer, que seria allò normal.
- L'acció municipal en política cultural, és més aviat inacció que fa venir ganes de desertar, de deixar-ho córrer... que fa que aquells que podrien fer alguna cosa o tenen talent per fer-la, hi renunciïn ja d'entrada. Però possiblement tots plegats hi tenim alguna cosa a veure: la resta de forces polítiques i la ciutadania en general. I toca reconèixer-ho.
- Desacomplexem-nos! Badalona té un gran potencial cultural (músics, actors, artistes, escriptors, acadèmics, professionals, entitats, empreses...) no aprofitat. S'ho ha de creure l'Ajuntament i ens ho hem de creure tots plegats. Aquest és un punt de partida imprescindible.
- Podem, si ens n'adonem, estimar-nos una mica més. Per exemple: l'argument de la proximitat de Barcelona, lluny de ser una llosa, ha de ser un estímul i aprofitar-ne els avantatges, com pot ser el d'un major ressò en les activitats culturals que es fan a la ciutat. La proximitat de Barcelona és, com diu Villatoro, una realitat positiva: tan fàcil és anar a Barcelona a fer o consumir cultura, com venir de Barcelona a Badalona a fer el mateix. En aquest sentit, hem de ser més atractius.
- Ens cal, i si governem ens comprometem a afrontar-ho, fer una mica de teràpia per recuperar l'autoestima i desacomplexar-nos. I recuperar la confiança.

Confiança

- Avui treballem en un ambient de desconfiança recíproca entre l'administració i la societat civil. L'Ajuntament tutela més que no acompanya i no l'encerta en què ha de potenciar i què ha de prioritzar, pel fet que tracta de manera massa igualitària totes les iniciatives culturals o paraculturals de la ciutat.
- La confiança, s'ha de treballar dia a dia: confiança en societat civil, confiança en els agents culturals, confiança en les empreses. La gent de CiU, ja ho sabeu, no som dirigistes i sempre hem defensat que allò que pugui fer la societat civil, que no ho faci l'administració. L'ajuntament no ha de ser un competidor, sinó un amic.

Confiança és:

- Un canvi de rumb als centres cívics per posar-los al servei de les entitats, de les idees de ciutat de les entitats.
- Assumir els reptes privats i de la societat civil com a assumptes de ciutat, com el cas del Círcol Catòlic.
- Una política de subvencions per objectius, per tant objectivable i transparent. En aquest terreny, la política de subvencions ha de canviar [avui, per exemple,

reben igualment subvencions una entitat adscrita a cultura que la destina a un sopar dels seus associats, com una altra que fa accions d'impacte social evident: parelles lingüístiques, festes populars...]. Subscrivim el que proposa Òmnium: "un sistema ponderat amb barems per atorgar subvencions a les entitats a partir de línies prioritàries –atenció a nouvinguts, sensibilitat pel català, impacte a la ciutat, innovació, etc– definibles cada any de forma participada."

- Un Ajuntament més impulsor que programador.
 - Una millor participació de les entitats i les persones en l'activitat cultural de la ciutat. I participació dels creadors i dels empresaris del sector, no només per demanar-los la foto al costat del regidor o l'alcalde de torn.
 - Un Consell de Cultura eficaç.
 - Apostes a mig i llarg termini, i no anar canviant de criteri cada any.
 - I també és fer actuacions exemplars per part del govern municipal, que animin i estimulin la gent a participar en cultura.
-
- En definitiva, la confiança es construeix aprofitant tot el potencial que tenim, donant-li joc i no esmorteint-lo, ni tement-lo. L'ajuntament no pot ser un competidor deslleial de la societat civil. El que pugui fer la societat civil que no ho faci l'administració. És clar que garantint uns mínims: exigència de qualitat, aposta i suport decidit de l'ajuntament. Confiança.
-
- El nostre compromís: un govern desacomplexat. que reforci l'autoestima i retorni la confiança.

Segona recepta: AMBICIÓ

- L'ambició és la segona recepta. I també n'hem de prendre algunes píndoles. No parlo de l'ambició messiànica, o massa somiatruïtes... parlo de l'ambició necessària per posicionar-nos en el mapa cultural català i, per què no? europeu.
- Per CiU ambició vol dir un pacte polític entre totes les forces i els agents culturals. Especialment sobre els equipaments. Actualment, a la ciutat (amb la cultura, l'urbanisme, amb tot plegat) es funciona fragmentàriament. Ara fem això, ara fem allò, però sense una idea de ciutat al darrera. Em remeto al què vàrem dir al respecte en l'acte d'urbanisme.

En *equipaments*, ambició és

- Fer de l'auditori –o un gran espai polivalent- una prioritat.
- Aconseguir espais per a la creació (com Reus o l'Hospitalet, p.ex.)
- Un/s Espai/s d'exposició per a la ciutat.
- Pressió, passadissos i el que faci falta constant a govern Generalitat perquè Badalona sigui seu d'equipaments nacionals (Casa de les Llengües).
- Noves biblioteques de manera constant fins a completar el mapa de la ciutat (Piher per començar)
- Bucs d'assaig per als músics i, per què no? ampliació del Conservatori i de l'Escola de Música.
- Garantir els usos culturals del Picarol, en el cas d'un "canvi de cromos" amb el teatre principal.

- Un replantejament radical del funcionament dels centres cívics. Possibilitat de concessions administratives per via de concurs a entitats (o agrupacions de diverses entitats), amb el triple efecte d'equipament cultural, de barri i sectorial (Can Canyadó, Can Cabanyes o Torre Mena, per exemple).
- Ah, i una última reflexió sobre equipaments: la necessitat o urgència d'aprofitar el patrimoni sovint condiona els plantejaments que es fan en termes d'equipaments culturals. Gairebé mai ens plantejem edificis de nova planta en aquest terreny, i potser caldria fer-ho. Ep! garantint igualment la pervivència del patrimoni. Una cosa no és contradictòria amb l'altra.

Però també calen dosis *d'ambició en les relacions entre allò públic, nacional i privat:*

- En política cultural l'Ajuntament també ha de ser un venedor, un comercial que va sempre amb la cartera a sobre per oferir la ciutat per acollir empreses o institucions de caràcter cultural. Recerca constant d'iniciatives privades o empreses culturals, susceptibles d'instal·lar-se a Badalona.
- Relació amb les institucions nacionals més valenta: no pot ser que Badalona no tingui algun equipament nacional. (El cas de la Casa de les Llengües i la pèssima gestió que s'ha fet d'aquesta oportunitat).
- També la relació amb les persones: un Pla especial per aprofitar els talents individuals (escriptors, actors, músics, professionals, acadèmics, artistes...). escoltar-los i oferir àmbits per a la seva aportació d'idees i de projecció de Badalona. I no només com fins ara, cridar-los per fer-se la foto amb ells i, apa adéu.
- I finalment, sobre tots aquests aspectes cal un pacte polític. Aquell pacte que no s'ha aconseguit amb el Pla Estratègic de Cultura i que és necessari. Es tractaria d'un acord de mínims sobre dues bases: equipaments de ciutat i estratègia compartida per influir en els respectius àmbits (grups parlamentaris, govern de la Generalitat i de l'Estat, Diputació...) per garantir aquests equipaments.

Tercera recepta: IDENTITAT (llengua, tradicions i patrimoni)

- La cultura un dels motors de construcció de la ciutat, de sentiment de pertinença, de progrés... Però és també, per a una força nacionalista com CiU una eina per reforçar la identitat. I hi ha tres aspectes de la cultura especialment sensibles per a CiU, que cal reforçar: el patrimoni, les tradicions i la llengua.
- "Fer ciutat" cultural és un element fonamental per lluitar contra la pèrdua d'identitat i per defenestrar la idea que som un apèndix de Barcelona. Som una ciutat amb arrels històriques profundes, que ha sabut evolucionar des de l'assentament romà al llogarret medieval, des del poble pescador a la ciutat industrial. Però hi ha molta gent que no sap que ho som.
- Ens hem de preguntar què hem de fer per a superar el desconeixement de la nostra pròpia realitat històrica i cultural. La nostra actuació en aquest àmbit anirà en un doble sentit: hem d'actuar internament, aprofundint en la configuració d'una identitat històrica i cultural més forta entre tots aquells que viuen a

Badalona, i hem d'actuar externament, plantejant accions concretes que ens permetin difondre aquesta realitat de portes enfora.

Algunes píndoles pel que fa al *patrimoni* i a les *tradicions* serien:

- Tenim un patrimoni històric, arquitectònic i natural amb capacitat suficient per generar interès turístic i atraure visitants. La Badalona romana, la medieval, la industrial o la modernista són prou significatives; així com la platja i la serralada de marina que avui dóna l'esquena a la ciutat són factors bàsics en el reforçament de la identitat badalonina i que cal difondre portes endins i portes enfora.
- Compromís ferm i a fons amb el futur de Dalt la Vila i Canyet... i també amb la Serralada de Marina, amb sant Jeroni com a referent.
- Un altre compromís que farem públic entre les primeres prioritats dels cent primers dies del nou mandat, serà l'aprovació del nou catàleg de patrimoni de la ciutat.
- Tradicions com les Festes de Maig o la Processó del silenci, ja consolidades, han de tenir un suport constant, però també una projecció i reconeixement, més enllà de la nostra ciutat.

I pel que fa a la *llengua*:

- La identitat es construeix sobre aquesta base i això és vital davant del repte de la immigració.
- Aposta decidida per la llengua: en els usos que se'n fa a nivell municipal, en la integració dels nouvinguts i potenciant encara més les entitats que treballen en aquest àmbit i les seves activitats.
- Català llengua de comunicació a la ciutat.
- Augmentar suport a accions i entitats que treballen per la llengua: voluntariat lingüístic, parelles lingüístiques, Centre de Normalització Lingüística.
- Impregnar tot l'aparell administratiu municipal d'aquesta sensibilitat.

Quarta recepta: RISC i MODERNITAT

Finalment, també ens calen certes dosis de risc i modernitat, si volem fer efectiva aquella ambició de què he parlat.

Què vol dir **assumir riscos**?

- Vol dir **consolidar** allò que ja tenim: "Memorial Li-Chang", "Blues i Ritmes" o "Filmets". Donar-los més relleu nacional i treballar perquè no siguin només un esdeveniment anual, sinó alguna cosa més. Buscar complicitats nacionals i privades. Aquests esdeveniments són una eina de projecció internacional no prou aprofitada. ¿Per què no desenvolupar més les possibilitats d'acollir entitats o institucions d'abast nacional relacionades amb aquests esdeveniments (escoles, federacions d'entitats, empreses, institucions...)?
- Vol dir desenvolupar tot el **potencial** evident o "amagat" de la ciutat. L'evident: el Conservatori, el Centre d'Arts Escèniques, el Flamenc. Però també, destapar les possibilitats de molt potencial amagat a la ciutat: músics de Badalona, Escola Pau Gargallo, artistes plàstics, fotògrafs,...

- I vol dir **singularització**. Aquí és on és més evident l'assumpció de riscos, que des de CiU entenem que cal prendre. En el context cultural català, Badalona ha de provar d'especialitzar-se per singularitzar-se. Altres ho han fet i han reeixit: Tàrrrega, Reus, Cornellà, Figueres... Badalona es pot distingir, com en els casos de la màgia, dels filmets o del blues, si fa apostes "nacionals" en activitats culturals especialitzades: el circ o la fotografia, posem per cas. Hi ha dues maneres possibles: la primera és impulsar des de la base de creadors i professionals locals activitats de referència; l'altra és estar atents i aprofitar oportunitats quan es donin (com va fer Girona amb el useu del Cinema).
- Assumir riscos vol dir, com explica també Vicenç Villatoro, no caure en l'error de les polítiques culturals que en comptes de pensar el municipi en termes nacionals, es limiten a imitar Barcelona i fer de cada municipi una "Barceloneta": imitant els equipaments i les programacions "nacionals" a escala "local".

I què vol dir **modernitat**?

Bàsicament em refereixo a un pas previ que cal fer per assolir aquest objectiu: la modernització de la pròpia administració municipal. L'exigència de modernitat ha de començar per un mateix. Tenim un projecte al respecte que ja hem presentat i es troba a la nostra web. Però en el cas concret de cultura, cal:

- La posada en marxa immediata de l'Institut de Cultura de Badalona.
- Establir sinèrgies reals i treball conjunt especialment en relació amb les àrees d'Educació, Urbanisme i Joventut.
- Articular una política de comunicació, difusió i màrqueting, tant a nivell nacional com local. A nivell local, Badalona Comunicació hauria d'assumir el repte de produir, exportar i difondre programes relatius a la vida cultural, els creadors, la memòria, el patrimoni... de la ciutat. A nivell nacional cal més professionalització, com en el cas dels Filmets.
- Augment de la despesa cultural.
- Millor recerca d'esponsoritzacions privades.

I, PER ACABAR, TRES COMENTARIS:

- Primer. Avui la cultura no és prioritària a Badalona, perquè no ho és per les forces que governen la nostra ciutat. Per CiU ho és, ho serà i ho ha estat. Demanaria als assistents que facin un exercici de memòria i observin els governs dels darrers 28 anys a la ciutat. Molt possiblement descobriran que aquells períodes en què la cultura ha estat una de les polítiques rellevants a Badalona, coincideixen amb la presència de CiU al cartipàs municipal.
- Segon. Per CiU la cultura és una prioritat. D'entrada perquè tenim la convicció que és una de les eines bàsiques per fer ciutat: és essencial en la construcció d'identitat de ciutat; és un factor d'integració i desenvolupament personal; té un important potencial de desenvolupament econòmic i, sobretot, és eina imprescindible per a la cohesió social. Però també ho és perquè som nacionalistes i, més enllà de l'esquerra i la dreta, la cultura i la llengua són aspectes centrals en la configuració de l'ideari del catalanisme polític.

- I tercer. Badalona està descosida, tenim un urbanisme i govern de la ciutat que fan de la nostra ciutat un assortit de pedaços. Com cosir la ciutat? com (re)construir Badalona? com reforçar el sentiment de pertinença? Doncs amb allò que pot superar les barreres urbanístiques que avui separen i divideixen la ciutat: les persones i la societat civil. La cultura pot ser i ha de ser un dels motors de construcció de la ciutat: cosir des de societat i articular el sentiment de pertinença d'allò que no fa l'urbanisme. I no permetre que l'esperit de divisió a què ens aboca la situació urbanística es traslladi a la societat. És una oportunitat i una possibilitat que, des de CiU, no volem deixar passar.

Moltes gràcies.